

APROBATParlamentul României
Camera DeputațilorB.P. Nr. 919 din 15.10.2008În ședința Biroului permanent al
Camerei Deputațilordin data de 15-10-2008

Nr.

919**INFORMARE****privind participarea la partea a patra a sesiunii ordinare a****Adunării parlamentare a Consiliului Europei****(Strasbourg, 29 septembrie – 3 octombrie 2008)**

În perioada 29 septembrie – 3 octombrie a.c., s-au desfășurat, la Strasbourg, lucrările celei de-a patra părți a sesiunii ordinare a Adunării parlamentare a Consiliului Europei.

La sesiune au participat delegațiile parlamentare din cele 47 de state membre ale Consiliului Europei¹ și observatori din Canada, Israel și Mexic. Agenda sesiunii a conținut numeroase teme de interes pentru parlamentarii europeni.

Printre invitații speciali care au avut intervenții în plenul Adunării, amintim: **Jorge SAMPAIO**, Înaltul Reprezentant ONU pentru Alianța civilizațiilor, **Demetris CHRISTOFIAS**, Președintele Republicii Cipru, **Haris SILAJDŽIĆ**, Președintele Președinției Bosniei-Herțegovina, **Fredrik REINFELDT**, Primul ministru al Suediei, **Yavuz MILDON**, Președintele CPLRE, **Jorge PIZARRO**, Președintele Parlamentului latino-american, **Mehmet Ali TALAT**, liderul comunității cipriote turce, **Angel GURRIÁ**, Secretarul General al OCDE, **Nyamko SABUNI**, ministrul integrării și egalității de șanse din Suedia. Din partea Comitetului de Miniștri a intervenit

¹ Albania, Andora, Armenia, Austria, Azerbaidjan, Belgia, Bosnia-Herțegovina, Bulgaria, Cipru, Republica Cehă, Croația, Danemarca, Elveția, Estonia, Finlanda, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Franța, Georgia, Germania, Grecia, Ungaria, Islanda, Irlanda, Italia, Letonia, Liechtenstein, Lituania, Luxemburg, Malta, Republica Moldova, Monaco, Muntenegru, Olanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Federația Rusă, San Marino, Serbia, Republica Slovacă, Slovenia, Spania, Suedia, Turcia, Regatul Unit al Marii Britanii și Ucraina.

dl. Frank BELFRAGE, secretar de stat în cadrul ministerului afacerilor externe al Suediei, țară care asigură, în prezent, președinția CM.

Redăm, în continuare, în ordinea desfășurării, principalele momente ale sesiunii.

Subiectul care a dominat activitatea Adunării în această sesiune a fost, după cum era de așteptat, conflictul ruso-georgian. În **alocuțiunea de deschidere a lucrărilor**, președintele APCE, Lluís Maria de Puig, a arătat că *„Europa cunoaște una dintre cele mai grave crize de la căderea zidului Berlinului [...] amploarea, violența și efectele sale depășind orice imaginație”*. În lipsa unor informații viabile referitoare la ceea ce se petrecea în mod real în teatrul confruntărilor militare și dincolo de acestea, principala preocupare a Adunării a fost evitarea acțiunilor propagandistice și a evaluărilor emoționale”. Președintele APCE a mulțumit tuturor acelor care s-a angajat în promovarea dialogului între Federația Rusă și Georgia – șefilor grupurilor politice, raportorilor Adunării, membrilor Comisiei ad-hoc care a vizitat zona de conflict, Secretarului General și Comisarului pentru drepturile omului ai CE. În perspectiva dezbaterii de urgență propuse de Biroul Adunării pe marginea acestui subiect, de Puig i-a îndemnat pe parlamentari să nu evite să critice ferm orice încălcare a drepturilor omului și a valorilor organizației. În același timp, le-a sugerat să *„privească spre viitor și să dea dovadă de prudență și viziune politică”*, în vederea garantării păcii și stabilității continentului european.

Președintele APCE s-a referit și la alte evoluții recente din cadrul statelor membre. Astfel, el i-a informat pe membrii Adunării că, în urma vizitelor pe care le-a întreprins în timpul verii în Armenia și Azerbaidjan, așteaptă, din partea autorităților acestor două țări, rezultate *„convingătoare”* care vor fi judecate *„cu rigoare”*, în lumina recomandărilor formulate, în iunie, de plenul Adunării și menite a redresa un anumit număr de probleme care nu respectă angajamentele asumate de aceste țări. De Puig a mai salutat arestarea lui Radovan Karadžić, fapt care, în opinia vorbitorului, va permite,

în sfârșit, să se facă dreptate și, astfel, memoria miilor de victime ale genocidului de la Srebrenica și Sarajevo să fie onorată.

La punctul de pe ordinea de zi a sesiunii privind **confirmarea puterilor delegațiilor**, președintele APCE i-a informat pe membrii Adunării că a fost depusă o moțiune care solicită examinarea puterilor delegației Federației Ruse, în baza art. 9.1 a Regulamentului, care stipulează că puterile unei delegații pot fi contestate în situația în care țara respectivă încalcă principiile fundamentale ale organizației. Față de lista inițială a semnatarilor acestui text, dl. de Puig a anunțat că există anumiți parlamentari care doresc să-și retragă semnătura. În consecință, el a solicitat avizul Comisiei pentru regulament în legătură cu această situație. Avizul precizează că, în conformitate cu prevederile actuale ale regulamentului, o dată un document publicat, el devine „proprietatea Adunării și nu a inițiatorilor acestuia”, drept pentru care este imposibilă retragerea, respectiv adăugarea de noi semnături. În această situație, președintele Adunării a decis transmiterea moțiunii către Comisia de monitorizare pentru raportul de fond, respectiv către Comisia pentru regulament, pentru aviz, respingând propunerea parlamentarului britanic Michael Hancock ca Adunarea să decidă asupra urmărilor la această moțiune.

La punctul referitor la **adoptarea agendei părții a patra a sesiunii**, președintele delegației române, **Gyorgy Frunda**, a solicitat reintroducerea raportului privind „*Situația minorităților naționale din Voievodina și a minorității române din Serbia*”, raport care fusese deja amânat o dată și care, la propunerea Biroului Adunării, fusese scos din nou de pe agendă. Adunarea a aprobat solicitarea d-lui Frunda, cu 71 de voturi pentru, 48 împotrivă și 16 abțineri.

Dezbateri de urgență privind

„Consecințele războiului dintre Georgia și Rusia”

În premieră, dezbaterile de urgență a fost organizată în două zile. În prima zi, dezbaterile au fost introduse de liderii grupurilor politice ale Adunării, Secretarul General al CE și Comisarul CE pentru drepturile omului.

Liderii grupurilor politice au subliniat preocupările membrilor APCE în legătură cu conflictul ruso-georgian:

- necesitatea inițierii unei anchete independente și aprofundate care să stabilească circumstanțele care au condus la declanșarea războiului;
- declarațiile unilaterale de independență ale Osetiei de Sud și Abhaziei și recunoașterea acestora de către Federația Rusă (lucru considerat ca inacceptabil și care contravine principiului integrității Georgiei și dreptului internațional);
- implementarea completă a acordului Sarkozy în șase puncte și retragerea Rusiei în limita pozițiilor dinainte de 7 august;
- încălcarea, de către ambele părți, a drepturilor omului, purificarea etnică și atacurile bandelor de tâlhari din zona-tampon;
- consecințele umanitare ale războiului (peste 60.000 de refugiați).

În privința responsabilității privind inițierea acestui conflict, președintele Comisiei pentru afaceri politice, **suedezul Goran Lindblad**, a arătat că premisele existau de mult. Au fost provocări, schimburi de focuri și ciocniri dar situația s-a agravat o dată cu atacul Georgiei asupra orașului Tshinvali. În opinia sa, georgienii au fost atrași în această capcană deoarece Armata 58 și rușii erau deja pregătiți. *„În justiția penală, calificăm acest lucru drept premeditare, ia evenimentele au fost premeditate de partea rusă. Problema este că Georgia a folosit excesiv forța, dar au făcut-o pe teritoriul lor.”*, a arătat Lindblad.

Luând cuvântul, **Secretarul General al CE, Terry Davis**, a prezentat acțiunile pe care le-a întreprins în regiune în ultima perioadă. Astfel, la 11 august, a vizitat Georgia împreună cu președintele în exercițiu al Comitetului

de Miniștri al CE, ministrul suedez de externe, Carl Bildt. La Tbilisi au avut întrevederi cu oficiali georgieni și cu reprezentanți ai organizațiilor internaționale din această țară. *„De ce am mers în Georgia și nu în Rusia? Pentru că acolo era războiul”*, a arătat Terry Davis, răspunzând astfel public unei interpelări venite din partea parlamentarului rus Konstantin Kosachev, cu ocazia unei reuniuni anterioare a Biroului APCE. *„Am decis că trebuie să mergem și la Moscova dacă putem, să auzim și versiunea celeilalte părți. Din păcate, ni s-a spus că nu vom fi primiți”*, a mai arătat Terry Davis. Amintind reuniunea delegațiilor miniștrilor, Secretarul General al CE a prezentat următoarele concluzii:

- forțele rusești de menținere a păcii au eșuat în oprirea atacurilor asupra satelor georgiene de către osetinii de sud înainte de 7 august;
- după această dată, forțele ruse de menținere a păcii nu au reușit împiedicarea atacurilor osetinilor de sud asupra civililor georgieni;
- era necesar ca atât Georgia cât și Rusia să folosească mijloace pașnice de rezolvare a conflictului, în conformitate cu angajamentele lor la CE, dar nu au făcut-o;
- cele două părți nu au respectat anumite prevederi ale Convenției europene pentru drepturile omului în Osetia de sud și restul Georgiei.

În fața acestei situații, nu este surprinzător că, în ultima vreme, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a primit peste 1700 de sesizări din partea cetățenilor din zonele afectate de conflict.

În consecință, Terry Davis a propus, la 3 septembrie a.c., la New York, o procedură specială de monitorizare a celor două țări, propunere susținută unanim de cei 32 miniștri de externe care au participat la reuniune. Această nouă procedură va aduna toate informațiile generate de monitorizarea în curs, dar și informațiile puse la dispoziție de alte organisme, inclusiv de Adunare și de Comisarul CE pentru drepturile omului.

La rândul său, **Thomas Hammarberg** a comunicat membrilor Adunării prioritățile activității sale:

- reconstruirea caselor din zonele afectate de conflict, astfel încât persoanele deplasate să se poată întoarce în localitățile lor;
- asigurarea securității persoanelor care revin la casele lor;
- deminarea zonei tampon;
- garantarea legii și a ordinii și încetarea atacurilor banditești asupra caselor și a oamenilor;
- problema prizonierilor de război – în această privință, se pare că există evoluții pozitive;
- prezența observatorilor internaționali și monitorizarea, de către aceștia, a situației – o problemă majoră este aceea a libertății de mișcare a reprezentanților organizațiilor umanitare internaționale, aceștia nu pot ajunge la persoanele care au nevoie urgentă de ajutor.

Parlamentarii ruși au susținut, aproape la unison, teza conform căreia Federația Rusă a intervenit pentru a-și apăra proprii cetățeni de abuzurile georgienilor, că Saakashvili a încălcat în mod unilateral toate acordurile încheiate până la 7 august a.c., cu susținerea evidentă a Statelor Unite, din motive electorale și de politică internă. Mai mult, **Leonid Slutsky** a afirmat chiar că *„este un nou capitol în istoria Europei. Kosovo a fost recunoscut ca stat independent și este necesar să se țină cont de această realitate. Cu toții trebuie să recunoaștem că asistăm la nașterea unei noi ordini mondiale. Osetia de Sud trebuie recunoscută ca independentă iar Consiliul Europei trebuie să contribuie la acest proces.”*

Textul rezoluției adoptate de plenul Adunării cere, printre altele, Georgiei și Rusiei:

- să permită desfășurarea de observatori UE și OSCE în Abhazia și Osetia de Sud iar Rusia să revină asupra deciziei de recunoaștere a independenței acestor două regiuni;

- participarea necondiționată la negocierile prevăzute a se desfășura la Geneva, la 15 octombrie a.c., privind stabilitatea și securitatea celor două regiuni separatiste;

- să respecte efectiv prevederile Convenției europene a drepturilor omului și a normelor Convențiilor de la Geneva din 1949;

- să ancheteze toate încălcările drepturilor omului comise în timpul și după încetarea războiului și să-i trimită în instanță pe cei care se fac vinovați de acestea;

- să permită accesul mass-media în zonele de conflict;

- să procedeze imediat la schimbul de ostatici, prizonieri de război sau alte persoane deținute ca urmare a conflictului, fără să ceară reciprocitate celeilalte părți.

Statele membre ale CE sunt chemate să nu recunoască independența Abhaziei și a Osetiei de Sud și să-și intensifice eforturile de a furniza ajutoare umanitare victimelor conflictului.

Adunarea a mai decis convocarea unei conferințe internaționale care să dezbată crearea de sisteme de alertă, în scopul prevenirii transformării conflictelor înghețate în războaie deschise.

Reconsiderarea puterilor delegației Federației Ruse

Este pentru prima dată, după adoptarea noului Regulament al APCE, când puterile unei delegații sunt contestate pentru încălcarea valorilor și principiilor organizației. Raportorul Comisiei de monitorizare, **Andreas Gross (Elveția, SOC)**, a apreciat că ineditul acestei situații, dar și îngrijorarea produsă de conflictul ruso-gerorgian, au pus membrii comisiei într-o poziție extrem de dificilă. *„Trebuie să alegem pedagogia neagră sau pedagogia constructivă? Politica, în acest context, când ai valori în care crezi, înseamnă să înveți. Cum să învățăm? Izolând și excluzând sau spunând lucrurilor pe nume, discutând controversile, luptând pentru ideile noastre și subliniind greșelile? Aceasta este alegerea*

care a fost pusă în fața membrilor Comisiei de monitorizare”, a spus Gross. În consecință, a fost aleasă calea dialogului.

Din partea Comisiei pentru regulament, raportor a fost **John Greenway (Marea Britanie, GDE)**. Acesta a salutat poziția Comisiei de monitorizare și a arătat că puterile unei delegații pot fi contestate în orice moment, conform art. 9 din regulament. Însă, în acest moment, este importantă menținerea dialogului și stabilirea încrederii reciproce, aplicarea acordului de încetare a focului încheiat sub auspiciile Uniunii Europene, retragerea trupelor la pozițiile de dinainte de război și desfășurarea de observatori internaționali.

Concluzia intervențiilor a fost aceea că, în lumina deciziilor degajate în urma dezbaterii de urgență pe tema „Consecințelor războiului dintre Rusia și Georgia”, în sesiunea din ianuarie 2009 a Adunării, va fi reluată, dacă se dovedește necesar, chestiunea puterilor delegației ruse la APCE.

Situația din Cipru

Raportorul Comisiei pentru afaceri politice, **Joachim Horster (Germania, PPE/CD)** nu și-a propus să descrie sau să evalueze trecutul chestiunii cipriote, pentru a nu submina negocierile în curs între reprezentanții celor două comunități. Acțiunea Adunării trebuie să se situeze în limitele dreptului internațional care reglementează extrem de precis chestiunea frontierelor statului cipriot. Situația politică a evoluat, după 30 de ani de divizare, liderii celor două comunități făcând dovada voinței politice de a ajunge la o rezolvare a situației. Negocierile se află acum într-o fază nouă, ele desfășurându-se sub auspiciile Secretarului General al ONU. Raportorul consideră că este un moment favorabil pentru a pune capăt divizării insulei și că această oportunitate nu trebuie ratată. Raportul cere celor două părți să ajungă la un compromis, prin adoptarea unor măsuri care să instaureze un climat de încredere, și încurajează forțele politice și

societatea civilă din cadrul celor două comunități să se abțină de la orice acțiune care ar putea compromite negocierile în curs.

Cu ocazia sesiunii, atât președintele Republicii Cipru, **Demetris CHRISTOFIAS**, cât și liderul comunității cipriote turce, **Mehmet Ali Talat**, au avut intervenții în plenul Adunării. În alocuțiunea sa, dl. Christofias a arătat că dorește transformarea statului unitar într-o federație, un Cipru pentru ciprioți, fără trupe străine, fără prezența masivă a reprezentanților altor națiuni care doresc să modifice compoziția demografică a populației. De asemenea, el a descris obiectivele unui posibil plan de rezolvare a chestiunii cipriote. Acesta ar include o federație bi-zonală și bi-comunitară, cu o singură personalitate internațională, o singură suveranitate și o singură cetățenie. Instituțiile federale ar urma să activeze în baza principiului egalității politice, așa cum este el descris în rezoluțiile ONU. Egalitatea politică nu înseamnă numai aspectul numeric, ci și reprezentarea efectivă a celor două comunități în organele statului.

Rezoluția adoptată de membrii Adunării invită:

- autoritățile Republicii Cipru:
 - să permită stabilirea de relații comerciale directe între ciprioții turci și Uniunea Europeană, prin intermediul propriilor porturi;
 - să nu se mai opună stabilirii, de către comunitatea ciprioților turci, de contacte internaționale în domeniul cultural, educativ sau sportiv, și a schimburilor între tineri, în măsura în care acestea nu sunt utilizate cu scopuri politice, incompatibile cu reunificarea insulei;
- autoritățile comunității cipriote turce:
 - să se abțină de la revendicarea unui „stat distinct” în nordul insulei;

- să pună capăt vânzării de imobile aparținând ciprioților greci, precum și de la construirea de noi clădiri pe terenuri aparținând acestora din urmă, în partea de nord a Ciprului;
 - să respecte punctul 5 al Rezoluției 550 a ONU, care plasează orașul Famagusta sub administrație ONU;
- Turcia:
- să respecte rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU cu privire la Cipru și să-și reducă prezența militară în partea ocupată a Ciprului, în vederea instaurării unui climat de încredere;
 - să ridice interdicția acces în porturile teritoriului turc navelor înregistrate în Republica Cipru;
 - să coopereze eficient în privința rezolvării chestiunii persoanelor dispărute, prin executarea deciziei CEDO în cazul Cipru vs. Turcia (2001).

Rezoluția mai cere autorităților Marii Britanii să-și confirme poziția anterioară prin transferarea proprietății unei părți a teritoriului bazelor sale militare din Cipru către ciprioții greci.

„Situația minorităților naționale în Voievodina și a minorității românești din Serbia”

În lipsa raportorului (Jurgen Herrmann), raportorul a fost prezentat de **parlamentarul german Holger Haibach (PPE/CD)**. Dl. Herrmann a vizitat în două rânduri regiunile care fac obiectul raportului iar Comisia pentru afaceri juridice și drepturile omului a organizat o audiere cu participarea unor experți. Concluzia raportorului este aceea că, deși situația din Voievodina și Serbia s-a îmbunătățit, există încă probleme cu implementarea legislației, în special a art. 3 al Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, care reafirmă faptul că orice încercare de a

impune o identitate unei persoane sau unui grup de persoane este inacceptabilă. Raportul subliniază că diversitatea culturală nu trebuie percepută nu ca o amenințare. De asemenea, include o descriere detaliată a situației minorităților naționale din Voievodina și reflectă dezbaterile referitoare la identitatea minorității „valahe” din estul Serbiei. De altfel, raportorul notează că situația acestei minorități este mai puțin favorabilă decât cea a locuitorilor din Voievodina.

Din partea delegației române, au intervenit **d-nii senatori Gyorgy Frunda, președintele delegației, și Vasile Ioan Dănuș Ungureanu**. **Dl. Frunda** a deplâns faptul că legislația adoptată nu este aplicată corespunzător iar minoritățile naționale nu se simt protejate. Referindu-se, în special, la situația minorității maghiare, el a arătat că încă mai au loc acte de violență fizică împotriva reprezentanților acestei minorități, inscripțiile bilingve fie nu există, fie sunt murdărite, există graffiti cu mesaje anti-maghiare sau anti-românești. **Dl. Frunda** a amintit și situația unei biserici românești ale cărei geamuri au fost sparte pentru că slujbele erau oficiate în limba română.

Dl. Ungureanu a adus o serie de precizări în privința termenului de „valah”, arătând că este o variantă arhaică și peiorativă prin care erau desemnați odinioară românii. De fapt, până în 1946, în formularele de recensământ sârbești, acest termen nu figura deloc, spre deosebire de identitatea română care era bine precizată. El a mai arătat că așa-zisa minoritate valahă, care vorbește românește, este tratată diferit de autoritățile sârbe, ceea ce reprezintă o încălcare a principiilor Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale, ele dezavantajând acest grup care nu poate folosi limba maternă, nu poate avea acces la educație, mass-media și servicii religioase în această limbă.

Proiectul de rezoluție adoptat cere, printre altele, Republicii Serbia:

- implementarea imediată a legislației privind minoritățile naționale;

- adoptarea de urgență a unei legi împotriva discriminării, care să includă comentariile Comisiei de la Veneția;
- să introducă un mecanism care să permită Consiliilor Naționale ale Minorităților Naționale să supravegheze documentele executivului cu referire la drepturile minorităților;
- să elimine diferențele regionale care există în garantarea efectivă a drepturilor minorităților (în special în privința folosirii limbilor minorităților în administrație, educație, libertatea religioasă);
- să ia măsurile necesare astfel încât vlahii/românii din estul Serbiei (Timoc, Morava și Valea Dunării) să aibă acces la educație, mass-media și administrație publică în limba maternă, și să le permită oficierea de slujbe religioase în acea limbă.

Pentru promovarea unei culturi a democrației și a drepturilor omului prin educarea profesorilor

Raportorul Comisiei pentru cultură, știință și educație, domnul deputat Ștefan Glăvan (România, ADLE), a subliniat rolul extrem de important al profesorilor în formarea noii generații. În absența lor, *continuitatea culturii și a civilizației europene, transmiterea valorilor perene ale democrației, formarea unei forțe calificate de muncă, realizarea proiectului istoric al Europei unite, construcția unui spațiului public al cetățeniei europene, toate acestea nu ar fi posibile fără angajamentul profesional și munca, deseori anonimă și ignorată, a profesorilor*”, a arătat dl. Glăvan.

Recomandarea propusă spre adoptare recunoaște că activitatea indispensabilă a dascălilor acoperă, practic, toate programele și proiectele CE, în domenii precum educația, cultura, tineretul, coeziunea socială, sportul, mass-media, patrimoniul cultural și biologic, justiția socială sau dezvoltarea durabilă. Aceasta presupune concentrarea competențelor civice, interculturale, pluri-lingvismul și participarea socială. Astfel, este necesară

trecerea de la individualism la solidaritate și coeziune democratică, prin construirea unui nou model de societate european care implică revizuirea obiectivelor și a mijloacelor educației pe termen lung, dar și cooperarea la nivel național și internațional.

Alte activități ale membrilor Delegației Parlamentului României

Doamna deputată Minodora Cliveti a fost desemnată raportoare a Comisiei pentru probleme sociale, sănătate și familie a A.P.C.E. pentru tema privind măsurile sociale și de educație pentru reabilitarea tinerilor delincvenți și a intervenit în susținerea raportului prezentat de deputatul Ștefan Glăvan.

Deputat Minodora CLIVETI

Deputat Ștefan GLĂVAN

